

Reactie VNG op rapport Van Aartsen

Het rapport “Om de leefomgeving, Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur” van de commissie Van Aartsen is uitgebracht op 4 maart. De VNG geeft hierbij haar eerste reactie op het rapport.

Kansen voor aanpak milieuproblemen

De inzet van VNG is doorontwikkeling van het huidige stelsel met als accenten “basis op orde” voor alle partijen, onderhoud aan het stelsel als geheel, professioneel opdrachtgever- en opdrachtnemerschap, positionering van de omgevingsdiensten en optimale inzet van interbestuurlijk toezicht.

De VNG vindt het positief dat er aandacht is voor het stelsel van Vergunningverlening, toezicht en handhaving. Gemeenten spelen immers een belangrijke rol in het stelsel om milieu-incidenten tegen te gaan. Een goed functionerend stelsel is nodig om de problematiek met betrekking tot o.a. stikstof, de bodem, Pfas en ZZS uit te voeren. Zo herkennen wij ook de door de commissie geschetste problemen met privaat toezicht en certificering in de bodemketen alsook op het gebied van asbest en gevaarlijke afvalstoffen. Het stelsel moet daarbij kansen bieden voor de nieuwe opgaven rond klimaatverandering, de energietransitie en circulaire economie. Het rapport biedt te weinig aanknopingspunten om bovengenoemde problematiek aan te pakken en zal verder doordacht moeten worden.

De Omgevingswet

De VNG zet zich in voor een robuust stelsel waarbij de gemeenten in staat zijn om de Omgevingswet integraal uit te voeren. Een aantal adviezen uit het rapport sluiten niet aan bij de geest van de Omgevingswet en komen de integraliteit niet ten goede. De implementatie van de Omgevingswet vraagt van gemeenten en omgevingsdiensten om opnieuw naar hun relatie en professionaliteit te kijken. Samenwerking is daarbij de hoeksteen van de uitvoering van de nieuwe wet. Daarvoor is nabijheid van de omgevingsdienst noodzakelijk. De Coronacrisis en andere discussies over uitvoeringsproblemen hebben geleerd dat hoe verder je iets op afstand zet, hoe moeizamer een stelsel functioneert in geval van crisis. Onafhankelijk en nabijheid hoeven niet tegenstrijdig aan elkaar te zijn, maar door verduidelijking van de rollen kan het stelsel sterker worden.

In veel gevallen beleggen gemeenten extra taken bij de omgevingsdienst. Deels is het takenpakket van omgevingsdiensten juridisch vastgelegd. Maar veel gemeenten maken daarnaast ook gebruik van andere kennis. Gemeenten moeten de keuze hebben om taken al dan niet bij de omgevingsdienst te beleggen.

Randvoorwaarden voor een toekomstbestendig VTH-stelsel

Voor de uitvoeringspraktijk is het van belang dat aan de randvoorwaarden voor een goede uitvoering wordt voldaan. De VNG ziet in het rapport ook aanknopingspunten om het VTH-stelsel door te ontwikkelen.

De volgende punten zien wij als belangrijke randvoorwaarden:

1. Afdoende financiële middelen, capaciteit en handvatten voor de VTH-uitvoering in de praktijk en de aanpak van problemen in de ketens. De afgelopen jaren zijn de taken steeds verder uitgebreid en complexer geworden, maar de budgetten zijn niet toereikend. Het rijk heeft daarin als stelselverantwoordelijke een rol.
2. Kennisontwikkeling, een stevige kennisinfrastructuur en op een goed functionerende informatie-uitwisseling. Op lokaal niveau, maar ook de aansluiting tussen de decentrale overheden en het rijk. Zet daarbij in op hoe de nationale kennisinstituten de regionale diensten en overheden kunnen ondersteunen om de problematiek rondom o.a. stikstof, Pfas, ZZS en de ketens aan te pakken.
3. De Omgevingswet vraagt om nabijheid van de omgevingsdiensten. Zet in op stevig eigenaarschap, opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap in de regio. Focus op samenwerking tussen gemeenten, omgevingsdienst en andere ketenpartners en aansluiting van de uitvoering- en beleidscyclus (de big-8). Een toezichthoudende rol voor het ILT past daar niet in. Bij de invoering van de Omgevingswet zien we dat omgevingsdiensten in staat zijn om lokaal maatwerk te leveren om het milieu en de leefomgeving beter te beschermen en te benutten.

Tot slot

De VNG en gemeenten zijn nauwelijks betrokken geweest bij de totstandkoming van het rapport. De adviezen sluiten daardoor niet op alle punten aan bij waar de uitvoering tegenaan loopt.

Bovenstaande punten geven we daarom mee aan het Rijk. De VNG en gemeenten bouwen mee aan de versteviging van het stelsel zoals in de bovenstaande punten benoemd.